

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa?

Niko Rimbacher

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op tai 240 op)

11/2010

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Niko Rimbacher	Sivumäärä 23 ja 0 liitesivua
Työn nimi Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Juha Nikkilä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni on ontologinen kuvaus Heavy Metal – musiikista ja kulttuurista. Työssä pohditaan, mitä Heavy Metal on ja mitä se kuuntelijalleen merkitsee. Työssä käydään läpi myös Heavy Metalin historian vaiheita. Työ on toteutettu itsenäisesti ilman tilaajaa. Työssä on käytetty lähteitä dokumenttielokuvista kirjallisuuden kautta sosiaaliseen mediaan.</p> <p>Onko hevi vain musiikkia vai jopa elämäntavaksi kasvanut musiikki-instituutio? Tutkimuksissa kävi ilmi, että on olemassa monenlaisia hevin kuuntelijoita. Joillekin hevi on hyvää musiikkia muiden hyvien musiikkityylien joukossa, toisille se on parempaa musiikkia kuin muut tyylit ja osalle se on elämäntapa. Musiikkia hengitetään, se näkyy ulkonäössä, asenteissa ja saa toiset aloittamaan musiikkiharrastuksen. Elämäntapaheville se on väline kanavoida omia tunteitaan ja aggressioitaan.</p> <p>Heavy Metalia on aikojen saatossa kaavamaistettu, paheksuttu ja pidetty sivistymättömien ihmisten sivistymättömänä musiikkina. Vaikka käsitykset Heavy Metalista ovat aikojen saatossa muuttuneet, koin tarvetta tuoda esiin muutamia väärinkäsityksiä ja pohtia niiden todenperäisyyttä.</p> <p>Heavy Metal – kulttuuri on osa nuorisokulttuuria ja opinnäytetyön tarkoitus on auttaa ymmärtämään nuorisokulttuuria paremmin, tuoda esiin motiiveja miten nuori saattaa etsiä omaa identiteettiään herässä kasvun siirtymävaiheessa juuri hevin kautta.</p>	
Asiasanat Nuorisokulttuuri, Musiikki, Heavy Metal	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme of Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Niko Rimbacher	Number of Pages
Title Heavy Metal: Music Or a Lifestyle?	
Supervisor(s) Juha Nikkilä	
Subscriber and/or Mentor	
Abstract <p>My thesis is an ontological description about Heavy Metal music and culture. The thesis is contemplating about what Heavy Metal is and what it means to its listeners. The thesis also handles different historical eras. The thesis is accomplished independently without any subscribers. I have used document movies, literatures and social media as sources.</p> <p>Is Heavy Metal just music or is it a larger-than-life institution for its listeners? The research will show that some people like Heavy Metal as a normal form of music among others, some like it better than other music and others it means a lifestyle. They breathe it, they dress like it, it reflects their attitude and some people even begin to make it. Most of the people who consider Heavy Metal as a lifestyle, channel their emotions and aggressions through the music.</p> <p>Along history, Heavy Metal has been stereotyped, contempted, dismissed and considered unsophisticated music to unsophisticated people. Although the viewpoint of Heavy Metal is changed to a different direction, I viewed that I should bring up some misunderstandings and ponder the authenticity of these judgements.</p> <p>Heavy Metal culture is a section of youth culture and the idea of this thesis is to help to understand better the youth culture and interpret motives that young people handle their search of identity among their growth to adulthood through Heavy Metal music</p>	
Keywords Music, Culture, Heavy Metal	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO JA MOTIIVIT	5
2 MITÄ ON HEAVY METAL?	6
2.1 Musiikkia vai elämäntapa?	7
2.2 Termi	7
3 HEAVY METALIN HISTORIAA	8
3.1 Alku	8
3.2 Juuret	9
3.3 Miksi hevi kuulostaa raskaalta?	9
3.4 Klassinen musiikki vaikuttajana	10
4 HEVI SUOMESSA	12
4.1 Lordi voitti Euroviisut: Hevistä muoti-ilmiö?	12
5 SOSIAALINEN MEDIA: FACEBOOK TIEDONKERUUMENETELMÄNÄ	14
5.1 Hevi muissa sosiaalisissa medioissa	15
6 ILMIÖT	15
6.1 Rockin seksuaalisuus	16
6.1.1 Seksismi	16
6.1.2 Glam Metal	16
6.1.3 Naisen asema rockissa	17
6.2 Uskonto ja hevi: satanismia ja saatananpalvontaa?	18
6.2.1 Black Metal	19
6.3 Sensuuri	19
6.3.1 Järjestäytyneet vastustajat: Parents Music Resource Center	20
6.3.2 Järjestäytyneet vastustajat: suomalainen helluntaiseurakunta	20
6.3.3 Kristinuskon myönteinen asenne rockiin	21
7 KULTTUURI JA FANIT	21
8 POHDINTA	24
LÄHTEET	25
LIITTEET	26

1 JOHDANTO JA MOTIIVIT

Mitä on Heavy Metal? Onko se vain musiikkia? Onko se muutakin? Mikä tekee Heavy Metalista laajan kulttuuri-ilmentymän? Tässä opinnäytetyössä tarkastelen Heavy Metal – musiikkia ja kulttuuria muun muassa edellä mainittujen kysymysten kautta.

Tämä opinnäytetyö on ontologinen kuvaus Heavy Metal – musiikista ja kulttuurista. Mukaan tuodaan erilaisten ihmisten kokemuksia ja näkemyksiä esille. Olemassa oleva tieto on siis pohjana erilaisille pohdintoille ja analyyseille.

Heavy Metal – musiikki alkoi kiinnostaa minua lukioikäisenä. Rock-musiikin suurkuluttajana oli luonnollista kuunnella myös heviä. Aikaa myöden minua alkoi kiinnostaa myös hevin kulttuuriset näkökulmat. Mielenkiintoni herätti se, että hevarit ovat fanaattisia, äänekkäitä ja heillä on omat selkeät mielipiteet ja periaatteet. Siksi halusin lähteä tarkastelemaan aihetta syvemmin. Tämä opinnäytetyö pohjautuu oman kokemukseni tietoon ja sen pohdintaan sekä heijastusta lähdemateriaaliin.

Lähdemateriaalina käytän dokumenttielokuvia, alan aikakauslehtiä, kirjoja sekä sosiaalista mediaa, tässä tapauksessa Facebookia tiedonkeruumenetelmänä.

Termiä ”Heavy Metal” korvaan termillä ”hevi” ja heviä kuuntelevia ihmisiä kutsun tässä tapauksessa ”hevareiksi”, opinnäytetyön tekstin sujuvuuden ja ”hevi” -sanan yleiseen puhekieleen iskostumisen vuoksi.

2 MITÄ ON HEAVY METAL?

"Kun rummut takovat, basso jyrisee, kitaroiden soundi särähtää ja laulaja kiljaisee, se on Heavy Metallia." "Heavy Metal on enemmän kuin musiikkia, se on elämäntapa, kulttuuri." "Hevi on asenne." "Se on tapa elää." "Heavy Metal edustaa rock musiikin alakulttuuria ja rock musiikin valtarakenteita." "Hevari on kova, tosi ja aito." "Metallisissa annetaan kaikkensa." "Sen soundi nostattaa karvat pystyyn." "Jossain elämän vaiheessa se puhuttelee kaikkia." "Se on isku silmien väliin." "Se on kuin huumetta." "Se on yksinäisen ystävä, musiikkia niille joita valtavirran musiikki ei tavoita." "Se on rehellistä." "Se on elämän ääniraita." "Pirustako sen tietää?!" Näin Heavy Metallia kuvaillaan dokumenttielokuvan Heavy Metal: Louder Than Life johdannossa. (Heavy Metal, Louder Than Life 2006)

"Syvältä kuin pyramidin sokkeloista ja kaikuna katakombeista nousee mystinen jyrinä! Tämä okkulttinen ja aggressiivinen ääni kasvaa infernaalisen voimakkaaksi ja saa tajuttavan muodon. Se on raskasta kuin hautapaasi. Se on tummaa, kuin muumion henkäys, kun sargofaki aukeaa! Se on heviä!" kuvailee toimittaja ja juontaja Joke Linnanmaa esitellessään Sargofacus – yhtyeen Iltatähti – ohjelmassa vuonna 1981. (Ylen Elävä arkisto, Heavy tulee 2007)

Heavy Metal juontaa juurensa rock-musiikista ja se on yksi rockin alalajeista. Yleisesti ottaen rock-musiikki on äänekästä ja sitä esitetään teatraalisesti. Nämä elementit ovat hyvin esillä hevi-musiikissa.

Nykyään hevi-musiikkia löytyy paljon erilaista. Hevin alalajeja on jo satoja ja lisää tyyliisuuntauksia ilmenee tasaisesti. Jokainen alalaji ottaa vaikutteita jo olemassa olevista musiikin tyyllilajeista, joten voidaan puhua jonkinlaisesta musiikin kierrättämisestä. Moni hevi-muusikko – ja moni muukaan muusikko - ei mielellään kategorisoi musiikkia(an) tarkemmin. Kategorisointi on sittemmin jätetty kuuntelijoille sekä toimittajille, jotka pääsääntöisesti musiikkiin tyyllilajeja nimeävät. Musiikin kategorisointi kuitenkin antaa kuuntelijoille suuntaa siitä, minkälaista juuri kuuntelemansa musiikki saattaisi olla. Kategorisointi helpottaa myös musiikin etsintää ja löytämistä muun muassa levykaupoissa.

Heavy Metal eli ”hevi” tarkoittaa yhtä montaa asiaa, kuin sillä on kuvaajaa. Sitä ei siis voida selittää yksiselitteisesti. Yksinkertaisuudessaan voidaan sanoa, että hevi on ensisijaisesti musiikkia. Hevin fanaattisimmille kuuntelijoille hevin musiikilliset tekijät edustavat kuitenkin jotakin syvällisempää. Voidaan jopa puhua elämäntavasta.

2.1 Musiikkia vai elämäntapa?

Mitä sitten on elämäntapa? Elämäntapa on yksilölle tai yhteisölle tunnusomainen tapa elää tai toimia. (*Kielitoimiston sanakirja*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 132, 2004) Sosiologiassa elämäntapa on arkielämän tapahtumasarja merkityksineen ja pyrkimyksineen. Elämäntapa sisältää ihmissuhteet, pukeutumisen, kulutustottumukset ja viihteen. Elämäntapaan vaikuttavat ihmisen arvot, asenteet ja elämänkatsomus. (Ahponen ja Järvelä-Hartikainen: Maalta kaupunkiin, pientilalta tehtaaseen, 1983) Se on osa ihmisen identiteettikehitystä. Jokainen ryhmä muodostaa oman identiteettinsä ja vaikuttaa siten ryhmän jäsenten elämäntapojen valintaan ja identiteetin kehitykseen. Ihmisen persoona vaikuttaa musiikkityyliin jota kuunnellaan, ja voidaan todeta, että musiikki vaikuttaa myös ihmisen elämäntapoihin ja tapaan hahmottaa maailmaa. Voidaan sanoa, että yhteys ja maailmankuvan jakaminen tulee samasta tavasta ajatella ja hahmottaa maailmaa. Huomattavaa on, että muut musiikkityylit eivät tunnu pitävän sisässään sellaista vapauden ja veljeyden tunnetta, kuin hevillä on. (Facebook-yhteisö: Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa? –keskustelu, 2010)

2.2 Termi

Termi ”Heavy Metal” on jo kauan tunnettu kemia – fysiikka-akselilla raskasmetalleista, mutta musiikin puolella termi mainitaan ensimmäisen kerran Steppenwolf – yhtyeen kappaleessa *Born To Be Wild* (1968) (”I like smoking lightning / Heavy metal thunder / Racing with the wind / And the feeling that I’m under”), ja sillä viitataan moottoripyörien teknisiin rakenteisiin. Termi on otettu myöhemmin käyttöön musiikkiin ja termiä on luultavammin käyttänyt ensimmäisen kerran yhdysvaltalainen kirjailija Barry Gifford Rolling Stone – lehdessä 1968 tehdessään arvostelua yhdysvaltaisen Electric Flag – yhtyeen albumista *Long Time Comin’*: ”Nobody who's been listening to

Mike Bloomfield—either talking or playing—in the last few years could have expected this. This is the new soul music, the synthesis of white blues and heavy metal rock." (Rolling Stone 11.5.1968 s.20)

3 HEAVY METALIN HISTORIAA

Tässä kappaleessa käsitellään suurpiirteisesti hevin musiikillista sekä kulttuurillista historiaa. Aikajana sijoittuu bluesin alkulähteiden kautta (n. 1920-luku) varhaisen hevin muodostumisesta nykyhetkeen. Vuosilukuja sekä hevin tyyliuuntia tai alalajeja en juuri tule mainitsemaan niiden irrelevanttisuuden vuoksi. Lähdemateriaalina tutkimukseeni olen käyttänyt *Metal: Headbanger's Journey* – dokumenttia, sekä kokemuksieni kautta saatuja tietoja.

3.1 Alku

Kun tarkastelee aivan alkuperäisiä hevi-bändejä, täytyy mainita kovaääninen trio Blue Cheer, joka oli lyhyenä aikanaan parrasvaloissa yksi kovaäänisimpiä ja raskaimpia yhtyeitä. (Geddy Lee, Muusikko, Rush, *Metal: A Head Banger's Journey* 2005) Heidän tunnetuimmaksi esitykseksen jäi versiointi Eddie Cochranin kappaleesta *Summertime Blues*.

Hevin alkuperästä on käyty, ja käydään yhä kiivasta väittelyä ja keskustelua. Useimmiten väittelyä käydään siitä, mikä bändi saa kunnian tulla kutsutuksi maaliman ensimmäisenä hevi-bändinä. Mihinkään tiettyyn absoluuttiseen tulokseen ei voida päästä, mutta hevin kaltaisten yhtyeiden määrä 60 - 70-luvun taitteessa oli kourallinen, joten valinnanvaraa ei ollut suunnattomasti. Yleisimpinä niminä mainittakoon Led Zeppelin, Black Sabbath sekä Deep Purple. Näiden yhtyeiden ympärille on muodostunut niin sanottuja koulukuntia, jotka pitävät kilpaa näitä yhtyeitä ensimmäisinä heviyhtyeinä.

Monet, myös itseni mukaan lukien, pitävät juuri Black Sabbathia ensimmäisenä ”oikeana” hevi-bändinä sen vietyä rockin niin sanotulle synkemmälle tasolle. Enteilevät ja pelottavankuuloiset kitarariffit ja laulujen uskonnolliset aiheet herättivät ihmisissä

pelonsekaisia tunteita. Black Sabbath otti musiikkiinsa elementtejä kauhuelokuvista ja uskonnosta.

3.2 Juuret

Heavy Metalin ja ylipäätään Rock 'n Roll musiikin alkujuuret voidaan löytää Afroamerikkalaisten sorrettujen ja orjien musiikista bluesista. Blues oli nimenomaan sorrettujen mustien ihmisten tapa heittäytyä arjesta pois. Se oli täysin heidän omaa musiikkia. Laulujen synkät aiheet, kuten kuolema, orjuus ym. auttoivat heitä purkamaan aggressioitaan nimenomaan musiikin kautta ja monilla heidän kulttuuristaan tulevilla ihmisillä oli helppo samaistua sanoituksiin sekä tapaan, jolla musiikkia esitettiin. (Metal: A Head Banger's Journey, 2005) Musiikillisesti se voi olla melankolista ja valittavaa. Blues perustuu yleensä kolmeen sointuun ja kappaleiden rakenne on yksinkertainen. Alkuperäisessä bluesissa yksinkertaisimmillaan ilmaistaan lause, toistetaan tai todetaan se ja lopuksi lauseelle asetetaan johtopäätös. Toki blues on musiikkina kehittynyt eteenpäin ja kaikki blues ei ole samanlaista.

Bluesin vaikutus alkoi näkyä länsimaisessa populaarimusiikissa 1950-luvun puolivälin aikoihin. Siitä alkoi muodostua Rock 'n Roll, joka oli käytännössä nopeampaa, suoraviivaisempaa sekä aggressiivisempaa alkuperäiseen bluesiin nähden. Artisteja, kuten Elvis Presley, Chuck Berry ja Bill Haley and His Comets voidaan pitää ensimmäisinä Rock 'n Roll – artisteina.

Rock 'n Roll alkoi kehittyä 1960-luvulla ja siihen alkoi muodostua erilaisia elementtejä klassisen musiikin ja myös muun juurimusiikin piireistä. Klassisella musiikilla on iso rooli nykyhevin kehityksessä. Ensimmäisiä Heavyksi luokiteltavia yhtyeitä alkoi muodostua 1960-luvun loppupuoliskolla hippiliikkeen hiivuttua.

3.3 Miksi hevi kuulostaa raskaalta?

Black Sabbathin tulon myötä Heavy on kuulostanut enemmän pahalta, ilkeältä ja pelottavalta (engl. the sound of evil). Black Sabbathin jälkeen Heavyn musiikillinen

muoto muuttui uuteen suuntaan. Mikä siis saa Heavyn kuulostamaan pahalta? Vastausta voidaan etsiä musiikin teoriasta. Blues-asteikolta (vrt. skaala) löytyy kolmen nuotin sarja. Sarjaa kutsutaan Tritonukseksi joka tunnetaan myös paholaisen nuottina (engl. The Devil's Note). Black Sabbathin kappale *Black Sabbath* perustuu juuri näihin nuotteihin. Keskiajalla Tritonus oli kielletty, koska nuottien kuulostaminen pahanteisiltä saivat ihmiset uskomaan, että sillä saattoi kutsua paholaista. Tuottaja Bob Ezerinin mukaan keskiajan sivistymättömät ja pelokkaat ihmiset kun kuulivat joutain sellaista, ja tunsivat pelottavan tunteen kehossaan, ajattelivat pedon nousevan ihmisten keskuuteen. (Metal: A Head Banger's Journey, 2005)

Heavy ei ole vain musiikillisesti että sanoituksiltaan synkkää ja aggressiivista. Ei riitä, että vain lauletaan synkistä tai provokatiivisista aiheista. Heavy esitetään kovaäänisesti, aggressiivisesti ja raskaasti. Siihen tarvitaan sähkökitara, vahvistimet sekä kitaroihin paljon säröefektiä. Heavyssä on tärkeää myös olla voimakas basso, bassokitara sekä bassorummulla. Kaikkien näiden yhdistämiseen kokonaisuudeksi vaaditaan myös soittajilta tietynlainen asenne ja ote esitettävään musiikkiin. Yleensä laulaja laulaa voimakkaasti ja korkealta päästäkseen tuon kaiken basson ja kitaroiden yli. Laulu ei voi olla herkkää, pehmeää tai viekasta (Deena Weinstein, Sosiologi, Lähde 1), sen täytyy kuulostaa ja näyttää siltä, että yleisön joukosta taimmaiset ihmisetkin ymmärtävät laulajan antaman viestin, vaikka yhtye olisi vahvistettu voimakkaan kuuloiseksi äänentoistojärjestelmällä (Bruce Dickinson, Iron Maiden, Metal: A Head Banger's Journey, 2005).

3.4 Klassinen musiikki vaikuttajana

Hevimusiikin juuret voidaan myös yhdistää klassiseen musiikkiin. Keskiajalla kehitetyn orkestraation tarkoituksena on tuottaa kuuluvaa ääntä, myös silloisten vallitsevien olosuhteiden pakosta. Musiikki itsessään oli hyvin mahtipontista ja koska sähköä ja vahvistimia ei ollut, sitä esitettiin hyvin suurieleisesti joten se voidaan yhdistää myös hevimusiikin mahtipontiseen ympäristöön, kertoo tuottaja Malcolm Dome (Metal: A Head Banger's Journey, 2005). Monet kuuluisat yhtyeet ja niiden muusikot ovat joko, saaneet vaikutteita klassisesta musiikista, tai ovat saaneet klassisen musiikin koulutuksen. Tällaisia muusikoita ovat muun muassa kitaristit Ritchie Blackmore (Deep Purple), Eddie Van Halen (Van Halen), joka on koulutukseltaan klassinen pianisti,

sekä ruotsalainen Yngwie Malmsten, joka toi 1980-luvun puolella välissä heviin niin sanotun neoklassisen tyylisuunnan. Näitä, ja monia muitakin muusikoita yhdistää musiikillinen virtuositeetti, mestarillinen oman instrumentin hallinta, joka on tyypillistä klassisen musiikin säveltäjissä ja soittajissa. ”Klassinen musiikki yhdistetään usein oppimisympäristöön ja yliopistoihin.. Johann Sebastian Bach sekä Mozart eivät käyneet yliopistoa.. molemmat ovat virtuoosia muusikoita, säveltäjiä sekä improvisoijia. Nämä ominaisuudet voivat kuvata sekä Bachia, että Eddie Van Halenia.” (Robert Walser, Musikologi UCLA, Metal: A Head Banger’s Journey, 2005)

Myös eräs huomattava klassiseen -ja hevimusiikkiin liittyvä yhteneväisyys tulee esiin laulutekniikassa. Alkuaikojen ja tiettyihin hevin alalajiin kuuluu oopperatyylinen laulusuoritus, jossa lauletaan yleisesti ottaen korkealta ja voimakkaasti. Tämän tyyppinen laulu kehitettiin oopperaan keskiajalla, jotta solistin laulu kuuluisi aivan salin perälle asti.

4 HEVI SUOMESSA

Hevillä on Suomessa ja suomen musiikkipiireissä vankka asema. Heviä soittavia yhtyeitä mahtuu kolmetoista tusinaan. Maailmalla Suomi tunnetaan ”hevimaana”. Varsinkin Keski-Eurooppa ja Japani ovat suomalaisen hevin suurimpia markkina-alueita maailmalla. Vaikka suomalaisten heviyhtyeiden suosio ja vienti ulkomaille on ollut tasaisessa kasvussa jo pitkään, voidaan kuitenkin todeta, että Lordin Euroviisuvoiton myötä Suomen maine hevimaana sai viimeisen silauksensa.

Suomalaisuuteen mielletään tietynasteinen synkkyys kaamoksineen sekä pitkine talvineen jolla hevin suosiota Suomessa on sittemmin selitelty. Osa mieltää hevin tietynlaisen melankolian olevan kytkös suomalaiseen identiteettiin. Asia ei kuitenkaan ole näin yksiselitteinen. Hevin suosiota Suomessa ei siis voida tarkkaan määritellä. Suomalainen metallimusiikin pioneeri Kimmo Kuusniemi toteaa Ylen elävän arkiston haastattelussa kaamoksella ja kylmyydellä olevan yhteys hevin suosioon ja pohtii ihmisten erilaisten mielenlaatumien vaikutusta hevin suosioon, mutta kumoo väitteen suoranaisten stereotyyppien olematta yksiselitteinen. Voidaan kuitenkin ottaa huomioon, että jotkut suomalaiset heviyhtyeet kirjoittavat kappaleita, joissa käsitellään suomalaista mytologiaa ja viitataan talveen, pimeyteen, suomalaiseen jäyhyyteen ja ”sisuasenteeseen”, joka taas osaltaan saattaa ruokkia ihmisten tapaa käsitellä ja ajatella suomalaisuutta.

4.1 Lordi voitti Euroviisut: Hevistä muoti-ilmiö?

Ennen Euroviisu-voittoa Lordia paheksuttiin ja se leimattiin satanistiseksi yhtyeeksi. Kreikassa kirkko yritti leimata ja boikotoida yhtyettä ja Suomessa asiaan otettiin myös kovasti kantaa. Nimimerkki ”Suojelkaa lapsia” kirjoitti Helsingin Sanomien yleisönosastolla seuraavaa: ”Olen pyytänyt kulttuuriministeri Tanja Karpelaa ja presidentti Tarja Halosta käyttämään veto-oikeuttaan ja estämään voittaneen kappaleen esittä-

misen julkisesti. Kolmen pienen lapsen äitinä olen huolissani maassamme vallitsevasta moraalittomasta mediakulttuurista!” (Soundi 5 / 2007 Suomi, suloinen hevimaa) Lainaus Ilta-Sanomien nettisivustolta: ”Kyllä hävettää olla suomalainen, kun koko Eurooppaa koskevassa musiikitapahtumassa Suomea edustaa musiikillisesti ja älyllisesti täys nolla!” Kuitenkin Lordi teki Euroviisu-historiaa nappaamalla ennätyselliset 292 pistettä ja tuoden Suomen historian ensimmäisen Euroviisuvoiton. Kukaan ei tämän jälkeen noteerannut ennen kilpailua tullutta negatiivista vastaanottoa ja palautetta. Hevistä oli tullut koko kansan musiikkia.

Lordi saapui takaisin Suomeen kovaäänisesti järjestämällä kansanjuhlan Helsingin Kauppatorilla, jossa presidentti Tarja Halonen ojensi yhtyeelle Suomalaisen Työn Liiton tunnustuksen ja arviolta 80 000 ihmistä lauloi kuorossa *Hard Rock Hallelujah* - kappaletta. Sinänsä merkillistä, että tapahtuman avasi suomalainen pop-rock yhtye Egotrippi.

Samaan aikaan tämä alkoi näkyä katukuvassa, kun jopa lapset sekä nuoret ja jopa aikuisetkin kulkivat Lordin – ja monen muun hevibändin paidat yllään. Hevistä tuli siis muotia, kulutustavaraa. Toisaalta trendeistä voidaan ottaa huomioon se, että mikä tahansa muoti-ilmiö menee aina ohi. ”Trendit tulee ja trendit menee. Jotkut kuuntelevat heviä silloin kun se on muodissa, sen takia, että se on muodissa. Toiset kuuntelevat sitä aina (Facebook-yhteisö: Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa?, 2010).” Se, että hevi on yhteiskunnallisesti korrektia ja hyväksyttävää, ei välttämättä hevifanien mielestä ole hyväksyttävää. Huomattavaa on, että vastakulttuureissa on se idea, että on hyvä olla erilainen ja se on tervettä kapinahenkeä yhteiskuntaa ja valtavirtaa vastaan. Olla jotain, mitä muut eivät ole, mutta kuitenkin jakaa mieltymyksensä ja mielipiteensä muiden samanhenkisten ihmisten kanssa. Eli kuitenkin halutaan kuulua johonkin yhteisöön? Ihmisen luonteenpiirteeseen kuuluu oman identiteettinsä löytäminen ja siksi ihminen kokee tarvetta kuulua johonkin tiettyyn yhteisöön, josta omaa identiteettiään voi hakea ja tuntea samalla yhteenkuuluvuutta.

Lordi-huumaa kesti aikansa ja voidaan sanoa, että muotihevi-ilmiö on väistymässä ja hevi on löytänyt jälleen paikkansa tässä yhteiskunnassa yhtenä vastakulttuurin osana. ”Mitä Lordi-huumaan tulee, niin luulenpa, että tässä maassa on ihan terve ”oikeiden hevinkuuntelijoiden” populaatio, mitä sitten uutisoitiin ”hevikansaa” yms. termeillä

yleistään tämä asia suurempaan osaan väestöä. (Facebook-yhteisö: Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa?, 2010)”

5 SOSIAALINEN MEDIA: FACEBOOK TIEDONKERUUMENETELMÄNÄ

Facebook on internetissä toimiva yhteisöpalvelu. Se on tällä hetkellä maailman neljänneksi suurin yhteisöpalvelu, jolla on vuoteen 2010 mennessä yli 590 000 käyttäjää. Facebookia pitää yllä yhdysvaltalainen samanniminen yritys ja sillä on yli 1400 työntekijää. Facebook on perustettu Harvardin yliopiston kampuksella, alun perin tarkoituksenaan toimia yliopiston sisäisenä tiedotuskanavana. Facebookin käyttö perustuu oikeaan identiteettiin ja olemassa oleviin sosiaalisiin kontakteihin. Käyttäjät julkaisevat profiiliinsa valokuvia, linkkejä sekä omia kuulumisiaan, eli statuspäivityksiä. Facebookissa voi perustaa myös kaikenlaisia ryhmiä, jotka perustuvat yleensä mieltymyksiin, jotka halutaan jakaa muiden samanhenkisten ihmisten kanssa. Ryhmiin liittyminen on helppoa, siihen tarvitsee vain yhden hiirennapin painalluksen, mikä mahdollistaa sen, että ryhmän suosio / näkyvyys voi kasvaa hyvinkin nopeaa vauhtia. (Nettielämää. Sosiaalisen median maailmat, 2009)

Tässä opinnäytetyössä yhtenä tiedonkeruumenetelmänä on käytetty juuri opinnäytetyön nimeä kantavaa Facebook ryhmää, jossa erilaiset ihmiset voivat käydä keskustelemassa hevistä, jakamaan omaa tietoaan ja omia näkemyksiään hevi-musiikkiin liittyen. Tutkimuksen päätarkoituksena oli selvittää monenlaisen musiikkimaun edustajien mielipiteitä hevimusiikkia kohtaan. Keskustelupalstalle ilmestyneiden keskustelijoiden kanta oli yhtä lukuun ottamatta puolesta kuin vastaan.

Tähän mennessä ryhmään on liittynyt yli 90 jäsentä, mutta keskustelua on ollut niukasti. Keskustelun vähäisestä osallistumismäärästä huolimatta keskustelua voidaan pitää hedelmällisenä, koska keskustelijoiden vahvat näkemykset ja argumenttinsa perustelut olivat laajoja ja rakentavia. Ryhmässä pohdittiin siis sitä, että merkitseekö hevi kuuntelijalleen muutakin kuin vain musiikkia. Näkemyksiä tuli monelta eri kantilta. Osalle se oli vain pelkkää musiikkia, mutta mielenkiintoisinta oli se, että ne henkilöt, joille hevi oli muutakin kuin pelkkää musiikkia, olivat jollain tavoilla musiikin teke-

misessä mukana, muusikkoina tai tuotannollisissa tekijöissä. Tällaisille henkilöille musiikki voi olla harrastus tai jopa ammatti. He määrittelevät oman identiteettinsä musiikin kautta, elävät ja hengittävät musiikkia, koska se on niin konkreettisesti läsnä, riippumatta siitä mitä musiikkityyliä henkilö edustaa. Monille muusikoille hevi on musiikkia siinä missä kaikki muukin, ja moni hevimuusikko voi soittaa muutakin kuin heviä. Tulkintana voidaan esittää, että nimenomaan musiikki itsessään on elämäntapaa, eikä sitä voi rajata pienelle osa-alueelle.

Vaikka Facebook mahdollistaa tiedon nopean leviämisen ja tavoittaa useita ihmisiä, on vaikea yksiselitteisesti kertoa, mistä keskustelun vähäinen osallistumismäärä juontaa juurensa. Se voi johtua ajoituksesta, informaation puutteesta tai ihmisten omista asenteista olla vastaamatta keskusteluihin. (Facebook-yhteisö: Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa?, 2010)

5.1 Hevi muissa sosiaalisissa medioissa

Internetin mukaantulon jälkeen hevimusiiikki on ollut helpommin ihmisten saatavilla. Toki kaikki asia, mikä internetissä on, on helposti saatavilla. Aikaisemmin radiossa heviä ei liiemmin ollut tarjolla lähinnä radioasemien nihkeästä suhtautumisesta. Voidaan sanoa, että mitä enemmän aikaa kului, sitä enemmän radiossa soi heviä. Toki pitää ottaa huomioon aikakausien eri musiikkitrendit, mutta kasvu on ollut tasaista. Internet antaa mahdollisuuden yhtyeiden perustaa kotisivut, joita kuka tahansa voi käydä katsomassa. Nykyään on olemassa myös monia eri foorumeita heviin ja musiikkiin liittyen. On olemassa myös heviaiheisiä aikakausilehtiä, kuten brittiläinen *Kerrang!*, ja suomalainen *Inferno*. Televisiossa hevi on ollut mukana monissa musiikkiohjelmassa ja muun muassa MTV:llä (Music Television) on esitetty *Headbanger's Ball* -nimistä ohjelmaa jo 1980 – luvulta lähtien.

6 ILMIÖT

Tässä kappaleessa käsitellään heviin liittyviä kulttuurillisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja pohditaan niiden vaikutusta ja heijastuksia yhteiskunnallisiin normeihin.

6.1 Rockin seksuaalisuus

Hevimusiikki on yleisesti ottaen ollut maskuliinista ja miesvoittoista. Osittain se johtuu siitä, että tyttöbändejä, jotka soittivat rockia tai heviä, oli verrattain hyvin paljon vähemmän. Pääosin hevin maskuliinisuus johtuu musiikillisista tekijöistä. Hevi on raskasta, voimakasta ja aggressiivista. Kärjistetysti voidaan ehkä sanoa, että niin sanottu tyttömäisyys ei kuulu hevimusiikin imagoon. Hevi on myös osittain saanut muotonsa muusikoiden asenteista ja näkökulmista. Se kulminoituu varhaiseen teiniangstiin, jossa nuoret muusikot halusivat oppia soittamaan virtuoosimaisesti. Monien taitavien rock ja hevi bändien yleisö koostui juuri nuorista muusikoista, jotka yleisesti ottaen sattuivat olemaan miehiä. (Metal: A Head Banger's Journey, 2005)

6.1.1 Seksismi

Joissain tilanteissa puhutaan seksismistä ja osittain se pitää paikkansa, mutta se ei kerro koko totuutta. Länsimaisessa kulttuurissa maskuliinisuus tarkoittaa vapautta. Länsimaisessa kulttuurissa naiset ovat yleensä yrittäneet "kesyttää" miehiä. Olla se osapuoli, joka rauhoittaa miehet viettämään perhe-elämää. Maskuliinisuus tai vapaus toteutuu tässä tilanteessa juuri musiikin kautta. (Deena Weinstein, Sosiologi, Metal: A Head Banger's Journey, 2005) Muusikko Corey Taylorin mukaan hevi edustaa viimeistä muotoa kapinallisuudelle ja maskuliinisuudelle. "On täydellisen hyväksyttävää miehelle mennä hevikeikalle, riehua ja rellestää, purkamaan aggressionsa, sen sijaan että he olisivat herkkiä ja helliä tylsimyksiä." Hän kertoo kunnioittavansa naisia, mutta lisää, että hänellä on miehenä oikeus viettää aikaa ystäviensä kanssa, tehden "tyhmiä juttuja" joten hevi on yksi viimeisimpiä elementtejä jossa voi toteuttaa omaa maskuliinisuuttaan (Metal: A Head Banger's Journey, 2005).

6.1.2 Glam Metal

1980-luvun puolenvälin aikoihin hevimusiikin ympyröissä tapahtui käänne. Los Angelesista, tarkemmin Länsi-Hollywoodin Sunset Boulevardilta, alkoi hiipiä esiin kulttuuri-ilmentymä, jota kutsutaan Glam-metaliksi. Glam-metalissa miehet itse asiassa näyttävät naisilta. 80-luvulla Sunset Boulevard oli täynnä kaikenlaisia ja kaiken näköisiä ihmisiä, eri kulttuuri-identiteetin edustajia: punkkareita, hevareita, uusromantikkoja

ym. 1980-luvulla Los Angeles oli rock-konserttien Mekka ja useat yhtyeet kävivät soittamassa usein siellä.

Rockissa ulkonäkö on ollut suuressa roolissa jo 70-luvulta lähtien, jolloin Glam-rock tuli esille. Tämä esiintyi miehillä meikkien käyttämisenä, sekä miehille ”epätyypillisenä” värikkäänä pukeutumisenä. Paljon kimalteita, satiinia, pitsiä ym. Glam-rockin pioneereja voidaan pitää sellaisia artisteja kuin David Bowie, Slade, Sweet ja Alice Cooper.

Yhdysvaltalainen, Los Angelesin Hollywoodista lähtöisin oleva rock-yhtye Mötley Crüe edustaa Glam-rockin (Glam Metalin) uudempaa 1980-luvun polvea. ”Alkuaikoina yritimme näyttää kovalta, käytimme muun muassa niittejä ja nahkaa. Valokuvaus-sessioissa piti sitten meikata ja ikään kuin siitä seurauksena yhtyeemme seuraavassa versiossa mukaan tuli pitsi ja ”röyhelöt” sekä muu ”pehmeämpi” vaatetus. Motiivina tälle oli herättää keskustelua” kertoo Mötley Crüe – yhtyeen laulaja Vince Neil. Samanlaisia motiiveja heittää ilmaan myös toisen Glam-lookia edustaneen rock-yhtye Twisted Sisterin laulaja Dee Snider: ”En ole koskaan epäillyt omaa seksuaalisuuttani, mutta silti heilun lavalla naisten alusvaatekerrasto ylläni. Kaiken lisäksi vaimoni oli se, joka minut puki joka ilta konserttia varten. Kaikki käy, mikä vaan saa aikaan keskustelua ja provosointia.”

Androgyynisyys hevikulttuurissa edustaa kapinointia yhteiskunnallista mieskuvan normia vastaan. Onko miehekkäämpää pukeutua naisen näköiseksi ja herättää huomiota kuin se, että pukeutuu arkisesti miehen normien mukaisesti? (vrt luku 6.1.1 rv. 11).

6.1.3 Naisen asema rockissa

Naisen asemaa rockissa ja hevissä on pidetty yleisesti ottaen huonomaineisena. Joi-takin naispuolisia faneja kutsutaan *bändäreiksi* (engl. groupie). Bändärit ovat osa rock – ja hevikulttuuria, joista puhutaan hyvin harvoin. Bändäreiden asema yhteis-kunnassa kuitenkin puhuttaa. Bändärit ovat huonomaineisia, ja väitetään, että he ovat objekteja, joita käytetään häikäilemättömästi hyväksi. Osittain väite pitää paik-kansa. Maailman kuuluisin bändäri ja *Kuumana bändiin – bändäriin tunnustukset* – kirjan (engl. *I'm With The Band*) kirjoittaja Pamela Des Barres kuitenkin kumoaa väit-

teet. Hän perustelee oman kantansa sillä, että bändärit ovat bändien seurassa vapaaehtoisesti ja tietävät mitä tekevät. Hän mainitsee, että yhtyeiden kanssa ”hengailu” saa naisen tuntemaan itsensä halutuksi.

1980 – luvulla heviin tuli mukaan myös tyttöbändejä, kuuluisimpina englantilainen Girlschool sekä yhdysvaltalaiset The Runaways ja Vixen. Miesten asenne naisiin rockmuusikkoina oli suhteellisen nuiva, mutta aikaa myöden asenne muuttui. Uudemmaa ”naishevin” osastoa edustavat muun muassa Nightwish, saksalainen Doro, sekä ruotsalaisyhtye Arch Enemy. Mielenkiinto Arch Enemyä kohtaan lisääntyy, kun kuuntelee yhtyeen naisvokalista, Angela Kossowia. Hän käyttää naisille epätyypillistä laulutekniikkaa, örinää, eli *curbingia*. Arch Enemyä myötä on noussut paljon metalliyhtyeitä jossa naiset käyttävät örinätekniikkaa. (Metal: A Head Banger’s Journey, 2005) Se on myös lisännyt naisten itsetuntoa hevin maskuliinisessa maailmassa.

6.2 Uskonto ja hevi: satanismia ja saatananpalvontaa?

Hevi-musiikkia on kautta aikain yhdistetty satanismiin. Harvoin ajatellaan satanismin olevan osa kristinuskoa. Satanismia ja kristinuskoa pidetään kahtena täysin eri asioina, jotka ovat toistensa vastakohtia. Ilman kristinuskoa satanismia ei olisi olemassa. Jos kristinuskoa ei olisi, hevimusiikkia ei olisi sellaisena, kuin se tunnetaan. Uskonto heijastuu heivistä todella vahvasti. Monet hevimusiikin edelläkävijät ovat saaneet kristillisen kotikasvatuksen. (Sosiologi Deena Weinstein, Metal: A Head Banger’s Journey, 2005). Black Sabbath -yhtyeen monet kappaleet käsittelevät sanoituksissaan kristinuskoa ja sen mystiikkaa ja symboliikkaa. He käsittelivät Saatanaa symbolisena käsitteenä, ruumiillistumaa kaikelle pahalle. Black Sabbathin sanoituksissa Saatana ja pahuus olivat asioita joita piti pelätä, eli siitä heijastuu erittäin kristillinen katsantokanta. Miksi Black Sabbathia pidetään saatanallisena yhtyeenä? Black Sabbathin kaupallinen imago vietiin fanien ja median toimesta sellaiseen suuntaan, jonka seurauksena yhtye tirkisteli ja käsitteli uskontoa, mystiikkaa, okkultismia ja muita provokatiivisia aiheita hyvin läheltä (Kirjailija Gavin Baddley, Metal: A Head Banger’s Journey, 2005). Se heijastui sekä sanoituksissa että lavaesiintymisissä. Lavalla yhtyeen tunnistettavimpia symboleita ovat lukuisat seinillä olevat ristit, ja myös jokainen yhtyeen jäsen kantaa kaulassaan ristiä.

Se on puhdasta symboliikkaa. Se luo yhtyeille tunnistettavan imagon. Hevibändien ja yleensä bändien imago on tarkoitettu lavalle, ei välttämättä siviilielämään. Alice Cooperin lavashow'ssa on paljon elementtejä kauhuelokuvista, hän muun muassa uhraa itsensä lavalla muutamaan kertaan. Siinä on tarkoitus antaa yleisölle teatraalinen show, mikä saattaa hätkähdyttää. Tämä elementti on mukana teattereissa, elokuvissa, kirjallisuudessa ja taiteessa. Musiikki ei ole poikkeus.

6.2.1 Black Metal

Black Metal – musiikki esittää satanismiin kaikkein suorimmin. Useat Black Metal – yhtyeet käyttivät satanismista symboliikkaa ja kristinuskonvastaista lyriikkaa välineenä itsetarkoituksellisella yrityksellä shokeerata ihmisiä. Muutamat norjalaiset Black Metal – yhtyeet 1990 – luvun alussa kuitenkin todistivat teoillaan olevan aitoja saatananpalvojia. Norjaa ravisteli tuolloin laaja kirkonpolttoaalto. Siitäkin huolimatta Norjan suurin vientituote on saatanallinen Black Metal, vaikka n. 80 % norjalaisväestöstä on luterilaisen kirkon jäseniä. Suurin osa Black Metal – yhtyeistä ei ole satanistisia, vaan heidän musiikkinsa voi perustua vaikkapa pohjoismaisiin pakanauskontoihin ja mytologioihin.

6.3 Sensuuri

Rockia ja heviä on kautta aikain yritetty asettaa tiettyyn muottiin ja sitä on yritetty kaavamaistaa ja tuomita sillä perusteella, mikä sen julkinen ulosanti on. Ensimmäiset järjestäytyneet organisaatiot pureutuivat aiheeseen ensimmäisen kerran 1980 – luvun puolen välin aikoihin. Tietyt uskonnolliset ryhmät ovat toki vastustaneet populaarimusiikkia, tanssia ja teatteria aikaisemmin, mutta ensimmäisiin näkyviin hevi – ja populaarimusiikkia vastustavaa järjestäytynyttä ryhmää voidaan pitää Yhdysvaltain senaattoreiden vaimoista koostuvaa ryhmää nimeltään *Parents Music Resource Center, PMRC*, etunenässänsä senaattori ja ex-presidenttiehdokas Al Goren vaimo, Tipper Gore.

6.3.1 Järjestäytyneet vastustajat: Parents Music Resource Center

PMRC pureutui rocklyriikkaan väittäen löytäneensä niistä provokatiivisia aiheita, kuten seksuaaliset perversiot, väkivalta ja kiroilu. PMRC:n tavoitteena oli lakialoite, jossa levyjen kansiin määrättäisiin varoitustarrat, jotka varoittaisivat vanhempia tuotteen sisällöstä. Lakialoite löi läpi ja tarrat (Parental Advisory: Explicit Lyrics) tulivat tiettyihin levyjen kansiin. Järjestelmä on käytössä nykyäänkin. Se järjesti syyskuussa 1985 paneelikeskustelun, johon osallistui Yhdysvaltain senaatin jäseniä ja populaarimusiikin edustajia. Muusikoiden edustajia keskusteluun osallistuivat muun muassa pitkän linjan muusikot Frank Zappa, John Denver sekä Twisted Sister – yhtyeen laulaja Dee Snider. Senaatti tuomitsi yksiselitteisesti musiikin lyyriset aiheet ja muusikot vastasivat tuleen omilla näkemyksillään kumotakseen syytökset. Rocklyriikka on luonteeltaan sellaista, missä kolikolla on aina kaksi puolta. Muusikot onnistuivat todistamaan senaatin syytökset kaitakatsaisiksi ja samalla vääriksi. Ja mitä tarroihin tulee, hevi-muusikot hyötyivät niistä ja tarrojen ansiosta levymyynti osoitti selvää noususuhdanetta. (Metal: A Head Banger's Journey, 2005)

6.3.2 Järjestäytyneet vastustajat: suomalainen helluntaiseurakunta

Suomessa 1980 – luvulla joukko helluntaiseurakunnan jäseniä hyökkäsi rockmusiikin kimppuun julkaisemalla kasetin. Uskovaisten nuorten kasetti "Rock ´n rollin maailma" kertoi yksiselitteisesti hevirockin edistävän saatananpalvontaa, yllyttävän laittomuuksiin ja kapinointiin, vääristelevän jumalansanaa ja ihannoivan haureutta, huumeita ja homoseksuaalisuutta. Eräs evankelis-luterilaisen kirkon pastori kuitenkin suhtautui kasetin sisältöön varauksella.

Kasetilla esitetään mielenkiintoinen tieteellinen väite: levyä soitettaessa takaperin, voi kuulla subliminaalisia viestejä, ja että yhtyeet upottavat levyille näitä viestejä tahallaan. Ylen elävässä arkistossa *Onko rock Saatanasta* – ohjelmassa, vuodelta 1986, silloinen Etelä-Pohjanmaan läänintaiteilija, nykyinen poliitikko ja psykologi Pertti "Veltto" Virtanen ottaa vahvasti kantaa rockin saatanallisuuteen, helluntaiseurakunnan toimii sekä saatanallisiin viesteihin levyjä soitettaessa väärin päin. "Levyjen väärinpäin soittamista on käytetty joskus leikkimielisesti, mutta psykologisesta näkö-

kulmasta on eri asia mikä ihmisten alitajuun vaikuttaa. Tämän mukaan levyjä pitäisi koko ajan kuunnella väärinpäin... Muutenkin kun kaivetaan esimerkiksi bändien nimestä niiden ”saatanallisia” merkityksiä, niin kaikesta voi kaivaa kaikkea. Se miten ajatellaan omalta kohdaltaan, on erilaista. Varsinkin jos uskoo ja pelkää. Puhutaan, pitää olla armoton pelko takana, että voi löytää Jeesuksen ja tulla iloiseksi kristityksi. Ainoa paikka, mistä saatanallisuutta ei yritetä etsiä, on ihmisestä itsestään.” (Ylen elävä arkisto: Onko rock saatanasta, 2007)

6.3.3 Kristinuskon myönteinen asenne rockiin

Kaikki kristilliset tahot eivät pidä rockia paheksuvana. Evankelisluterilainen kirkko suhtautuu myönteisesti rockmusiikkiin ja sen käyttöön kirkollisissa tilaisuuksissa. Suomessa ja muualla maailmassa on monia rockia ja heviä soittavia yhtyeitä, jotka soittavat hengellistä gospelia. He käyttävät rockmusiikkia jumalan sanan julistamiseen. Ääriesimerkkinä voidaan mainita yhdysvaltalainen Glam-metal yhtye *Stryper*, joka esiintyi värikkäästi, meikkejä nahkaa ja rockin kapinahengessä, mutta heidän sanomansa oli puhtaasti kristillinen sanan julistaminen. He jopa heittivät raamattuja yleisön joukkoon. Näyttää siis siltä, että niin sanotut fanaatikot ja ääriuskovaiset ottavat helpommin kantaa kulttuurillisiin asioihin, jotka eivät sovi heidän uskontoonsa. Evankelisluterilainen kirkko ei edusta niin sanottua ääriuskontoa, ja se kannattaa vaipaammin kulttuurillisiä asioita.

7 KULTTUURI JA FANIT

Mikä tekee hevimusiikista mielenkiintoista, on se, että sitä kuuntelevat ihmiset ovat asialleen erittäin omistautuneita. Hevi on näille ihmisille paljon muutakin, kuin pelkkää musiikkia. Se on elämäntapa. Heille hevi ei ole pelkästään musiikkia jota kuunnellaan kausiluontoisesti. ”En ole koskaan törmännyt henkilöön joka olisi sanonut: ’Diggasin Slayeria tosi kovaa, yhden kesän.’ Tiedän vain henkilöitä, joiden rintaan on viilletty Slayerin logo” (Rob Zombie, *Metal: A Head Banger’s Journey*, 2005). Se on heidän elämässään aina, tapahtuipa mitä hyvänsä. Facebook – tutkimuksen sekä kokemuksen kautta saamien tietojen mukaan monet ihmiset ovat musiikkinsa suh-

teen laajakatseisia. Suurelle osalle hevin kuuntelijoista hevi on siis musiikkia siinä missä muutkin musiikin tyylilajit, mutta vannoutuneille faneille muutakin. Heviä on ollut olemassa jo 40 vuotta, ja uuden sukupolven faneja tulee koko ajan lisää ja vanha kaartikin voi edelleen hyvin. Parhaimmillaan hevi niin sanotusti kestää isältä pojalle.

Facebook-tutkimuksessa ja *Metal: A Headbanger's Journey* (2005) – dokumentissa haastateltiin hevi-faneja ikähaarukassa 13 – 34. Haastateltavat kertoivat omia motiivejaan hevin kuuntelemiseen ja kokemuksiinsa elämästään hevarina. Jokaisella haastateltavalla oli tietysti erilaisia tarinoita kerrottavanaan, mutta kaikkia yhdisti yksi tekijä. Olipa elämässä minkälainen tilanne tahansa, menivät asiat kuinka hyvin tai kuinka huonosti tahansa, musiikki oli ja tulee olemaan aina heidän elämässään läsnä. Lisäksi hevi on auttanut näitä ihmisiä pääsemään yli hyvin vaikeista elämäntilanteista. Facebook – tutkimuksessa keskusteluun osallistui toki muitakin, kuin vain hevi-aatteen kannattajia, mutta samankaltaisuuksia näiden kahden lähdemateriaalien sisällöstä löytyi. Haastateltavilta sekä keskusteluun osallistujilta voitiin huomata selkeät kritiikin ja omien mielipiteiden vahvat perustelut.

Stereotyyppisen ja kärjistetyn, mutta yleisen käsityksen mukaan heviä kuuntelevat syrjäytyneet ja masentuneet ihmiset. Vieläpä uskotaan hevimusiikin aiheuttavan masennusta ja syrjäytymistä. (Toki on otettava huomioon, että vain marginaalinen määrä ihmisiä väittää ja uskoo näin). ”Stereotypioista huolimatta metallifanit ovat lempeitä ja levollisia ihmisiä ja muistuttavat luonteeltaan klassisen musiikin ystäviä.” Näin kertoo Skotlannin Heriot-Watt yliopiston professori Adrian North, joka on tutkinut ihmisten luonteenpiirteiden ja musiikkimaun välisiä yhtäläisyyksiä. (Iltalehti 6.9.2008) Northin tutkimuksessa selvitettiin noin 36 000 ihmisen musiikkimakua ja persoonallisuutta. Professorin mukaan tutkimus on laajuudessaan ainoa laatuaan. Tuloksia hän kuvailee merkittäviksi ja yllättäviksi.” Yksi yllättävimmistä asioista on metallin ja klassisen musiikin kuuntelijoiden yhtäläisyydet. Molemmat ovat luovia ja rauhallisia, mutteivät kovin sosiaalisia, North sanoo. ” Suuri yleisö on pitänyt stereotyyppistä metallifania itsetuhoisena, masentuneena ja vaarallisena, mutta tutkimuksen mukaan he ovat varsin herkkiä.” (Lähde 5)

Hevi on voimakasta musiikkia ja se antaa kuuntelijalleen voimakkaan tunteen. Monille se on henkireikä, johon luottaa. ”Metallimusiikista löytyy parhaimmillaan häikäilemättömän ja voimakas energialataus joka syntyy sekä emotionaalisten että myös soitto- ja sävellysteknisten ominaisuuksien kautta. Ja sama lataus tulee parhaimmillaan, sekä elävänä, että levyiltä. Hienointa on, että hevi on erittäin versatiili taiteenlaji, jossa löytyy loputtomat mahdollisuudet soveltaa erilaisia tunnetiloja, melodioita, rytmejä, sovituksia ja niin pois päin. Hyvän hevin kuuntelu on hauskaa, soittaminen on hauskaa ja tekeminenkin on hauskaa.” (Facebook-yhteisö: Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa?, 2010)

”Monet kuuntelevat heviä siinä missä jotain muutakin. Sikäli voidaankin sanoa, että hevi on musiikkia. Mutta on se jotain suurempaakin monelle ihmiselle. Sillä ei ole väliä, että saattaa ehkä pitää myös joistain muistakin musiikkityyleistä. Ero on siinä, että hevari tietää että hevi on parasta, eikä mikään muu genre voi saavuttaa samanlaista paikkaa elämässä. Se, kohdistuuko tämä intohimo johonkin alagenreen, on samantekevää ja ihmisestä riippuva” (Facebook-yhteisö: Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa?, 2010).

Musiikin lisäksi hevareita voi yhdistää tietynlainen ulkonäkö. Nykyään ero on häilyvämpi, mutta 1980-luvulla heviä kuuntelevat ihmiset olivat stereotyyppisempiä, kuin nykyään. Mitään tiettyä määritettyä pukeutumiskoodia ei ole, mutta samankaltaisuuksia toki löytyy. Yleisimpiä ulkonäköominaisuuksia hevareilla ovat bändipaidat ja farkut. Aikaisemmin myös miesten pitkät hiukset yhdistettiin hevin kuuntelemiseen (nykyään myös kalju on tyypillistä hevareiden keskuudessa), mutta jo aiemmin mainittuna ulkonäön perusteella ei enää voida kategorisoida ihmisiä.

Ulkonäön perusteella ei siis voi tietää, kuka kuuntelee heviä ja kuka ei. Toki voidaan mainita, että tietynlainen hevareille ”tyypillinen” ulkonäkö toki voidaan yhdistää siihen mikä on hänen kulttuurillinen suuntauksensa. Käytännössä jos ihmisellä on päällään bändipaita ja farkut sekä hiukset ovat pitkät, ulkonäöltään tämänkaltainen ihminen on helpommin yhdistettävissä hevariin, kuin ihminen jolla on lyhyet hiukset, ”muotifarkut”, kauluspaita ja puvun takki. Lordin Euroviisu voiton myötä katukuvassa näkyi paljon heville tyypillistä vaatetusta, muun muassa bändipaitoja ihmisten yllä.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tutkimuskysymys kuuluu: onko Heavy Metal pelkkää musiikkia, vai onko se kuuntelijoilleen muutakin? Facebook – tutkimuksen ja omien kokemusteni perusteella kävi ilmi, että heavy metal tarkoittaa eri ihmisille eri asioita. Tutkimuksen päätarkoituksena oli selvittää monenlaisen musiikkimaun edustajien mielipiteitä hevimusiikkia kohtaan. Keskustelupalstalle ilmestyneiden keskustelijoiden kanta oli yhtä lukuun ottamatta puolesta kuin vastaan. Osittain tutkimuksen perusteella ja osittain oman kokemukseni kautta voin päätellä että kärjistetyksi heviä joko vihataan, tai rakastetaan. Joillekin se on musiikkia musiikin joukossa, toisille paljon muutakin. Osalle ihmisistä se on elämäntapa. Osalle musiikki on läsnä koko elämän, jotkut kokevat sen nuorena ja jättävät vanhempana taakseen. Osa käyttää hevimusiikkia tunteiden kanavoimiseen.

Miksi heviä sitten on pitkään tuomittu ja pidetty negatiivisena asiana? Pääsääntöisesti hevimusiikissa käsitellään sellaisia aiheita joita ihminen tietoisesti pyrkii välttämään, kuten kuolema, väkivalta, tietoisuus omasta kuolevaisuudestaan, yhteiskunnan epäkohdat, uskonnot ym. Listaa voisi jatkaa maailman ääriin asti. Osittain näistä syistä hevi tulee aina olemaan ”ulkopuolisten” ihmisten kulttuuri. Hevi on vannoutuneille faneilleen kapinaa yhteiskunnan epäkohtia vastaan, omien arvojensa ja mielipiteidensä takana seisomista, minäkuvan muodostamista, pakokeino arkisesta kurjuudesta, hauskanpitoa, kavereita ja hyvää tahtoa. Heavy Metal ei tuomitse tai kritisoi fanejaan, vaan se antaa heille vapauden olla oma itsensä. Se on kuin sakramentti; se voi antaa ihmisille elämäniloa, auttaa heitä selviytymään arjesta, auttaa ylittämään haasteita, antaa toivoa ja antaa heille tilaisuuden löytämään paikkansa elämästä.

Itselleni tietynlainen hevi oli lukioikäisenä hyvin konkreettisesti läsnä. Kuuntelin ja kuuntelen edelleen samaa musiikkia kuin nuoruudessa. Siihen aikaan etsin omaa identiteettiäni, soitin paljon kitaraa ym. Nykyään en pidä itseäni hevarina, vaan individualistina muusikkona, jonka musiikkimakua ei voida ulkonäön perusteella päätellä. Minulle musiikki on elämäntapa, eikä pelkästään hevimusiikki. Muusikkona näen musiikin ehkä hieman eri tavalla, kuin henkilö joka ei ole itse muusikko. Siksi halusin tutkia, mitä kukin ihminen voisi asiasta ajatella.

LÄHTEET

Lähde 1: Dunn Sam, McFadyen Scott, 2005. *Metal: A Head Banger's Journey*. Canada: Seville Pictures: A Banger's Production

Lähde 2: Kalhan Pete, Traill Laura, 2006. *Heavy Metal: Louder Than Life? : The United States of America*: Fremantlemedia and Metropolis

Lähde 3: Facebook-yhteisö: Heavy Metal: Musiikkia vai elämäntapa? -keskustelu

Lähde 4: Soundi 5 / 2007, artikkeli: Suomi, suloinen hevimaa. Helsinki: A-Lehdet

Lähde 5: Internet-lähde: 6.9.2008. *Tutkimus: Musiikkimakusi paljastaa millainen ihminen olet*. [WWW-dokumentti].
<http://www.iltalehti.fi/ulkomaat/200809068223768_ul.shtml>

Lähde 6: Aalto, Tuija & Marylka Yoe Uusisaari, BTJ Finland 2009. *Nettielämää. Sosiaalisen median maailmat*. Jyväskylä: Gummerus

Lähde 7: Ahponen ja Järvelä-Hartikainen: *Maalta kaupunkiin, pientilalta tehtaaseen* (WSOY 1983)

Lähde 8: *Kielitoimiston sanakirja*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 132. Internet-versio MOT Kielitoimiston sanakirja 1.0. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus ja Kielikone Oy, 2004

Lähde 9: Internet-lähde: 27.3.2007. Ylen elävä arkisto: Hevi tulee

Lähde 10: Internet-lähde: 19.10.2006. Ylen elävä arkisto: Onko rock saatanasta?

LIITTEET

[http://www.facebook.com/pages/Heavy-Metal-Musiikkia-vai-
elamantapa/155961141090610](http://www.facebook.com/pages/Heavy-Metal-Musiikkia-vai-
elamantapa/155961141090610)